

มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน

THAI COMMUNITY PRODUCT STANDARD

มผช.๓๙/๒๕๕๙

ผลิตภัณฑ์จากผักตบชวา

WATER HYACINTH PRODUCTS

สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

กระทรวงอุตสาหกรรม

ICS 97.195

ISBN 978-616-346-357-9

มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน
ผลิตภัณฑ์จากผักตบชวา

มผช.๓๙/๒๕๕๙

สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม
กระทรวงอุตสาหกรรม ถนนพระรามที่ ๖ กรุงเทพฯ ๑๐๔๐๐
โทรศัพท์ ๐-๒๒๐๒-๓๓๖๓-๔

ประกาศสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม
ฉบับที่ ๒๑๐๗ (พ.ศ. ๒๕๕๙)
เรื่อง ยกเลิกและกำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน
ผลิตภัณฑ์จากผักตบชวา

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน ผลิตภัณฑ์จากผักตบชวา มาตรฐานเลขที่ มผช.๓๙/๒๕๔๖ และคณะกรรมการพิจารณามาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน คณะที่ ๒ มีมติในการประชุมครั้งที่ ๒๕-๒/๒๕๕๙ เมื่อวันที่ ๘ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ ให้ยกเลิกมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน ผลิตภัณฑ์จากผักตบชวา มาตรฐานเลขที่ มผช.๓๙/๒๕๔๖ และกำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน ผลิตภัณฑ์จากผักตบชวา ขึ้นใหม่

สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมจึงออกประกาศยกเลิกประกาศสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ฉบับที่ ๓๙ (พ.ศ.๒๕๔๖) ลงวันที่ ๑๙ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๔๖ และออกประกาศกำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน ผลิตภัณฑ์จากผักตบชวา มาตรฐานเลขที่ มผช.๓๙/๒๕๕๙ ขึ้นใหม่ ดังมีรายละเอียด ต่อท้ายประกาศนี้

ทั้งนี้ ให้มีผลบังคับใช้นับแต่วันที่ประกาศ เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๑๓ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๙

ธวัช ผลความดี

เลขาธิการสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน ผลิตภัณฑ์จากผักตบชวา

๑. ขอบข่าย

- ๑.๑ มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนนี้ครอบคลุมผลิตภัณฑ์ที่ทอ ถักสาน หรือประดิษฐ์จากผักตบชวาเป็นวัสดุหลัก และทำด้วยมือ สำหรับใช้งานทั่วไป เป็นของใช้ ของประดับตกแต่ง และของที่ระลึก
- ๑.๒ มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนนี้ไม่ครอบคลุมดอกไม้ประดิษฐ์จากวัสดุธรรมชาติ เครื่องเรือนผักตบชวา และผลิตภัณฑ์ตกแต่งหรือหุ้มด้วยถักสานจากพืชที่ได้ประกาศเป็นมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนแล้ว

๒. บทนิยาม

ความหมายของคำที่ใช้ในมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนนี้ มีดังต่อไปนี้

- ๒.๑ ผลิตภัณฑ์จากผักตบชวา หมายถึง ผลิตภัณฑ์ที่ได้จากการนำผักตบชวาที่ผ่านการทำให้แห้ง มาทอ ถักสาน หรือประดิษฐ์เป็นผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป อาจแต่งสีหรือย้อมสี เคลือบด้วยสารเคลือบผิว ประกอบหรือตกแต่งด้วยวัสดุอื่นเพื่อเพิ่มความแข็งแรงหรือความสวยงาม เช่น โลหะ ไม้ ไม้ไผ่ เส้นพลาสติก กระจาดแข็ง เชือก ผ้า เอ็น ดิน ลูกปัด ทำเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ เช่น ตะกร้า กระเช้า กระจาด กำไล กระจาดต้นไม้ ถาด
- ๒.๒ ผักตบชวา หรือที่เรียกว่า ผักปอง ผักตบปอง ผักบ่ง หมายถึง ชื่อไม้ในวงศ์ Pontederiaceae มีชื่อวิทยาศาสตร์ *Eichhornia crassipes* C. Mart. Solmsare ขึ้นตามลำน้ำทั่วไป ดอกสีม่วงอ่อน
- ๒.๓ ผักตบชวา หมายถึง ต้นผักตบชวาที่นำมาทำความสะอาด คัดขนาด ผ่านกรรมวิธีต่างๆ เช่น จัก สอย หรือ เลียดให้เป็นเส้นที่มีขนาดตามต้องการ ทำให้แห้ง ริดให้เรียบ อาจมีการป้องกันเชื้อรา ฟอกสีหรือย้อมสี เพื่อความสวยงาม ก่อนนำไปทอหรือถักสานต้องทำให้นุ่มหรืออ่อนตัว

๓. คุณลักษณะที่ต้องการ

๓.๑ ลักษณะทั่วไป

ต้องประณีต สวยงาม มีรูปแบบรูปทรงที่เหมาะสมกับการใช้งาน ไม่มีขอบคมและปลายแหลมยกเว้นกรณีที่เป็นลักษณะเฉพาะของชิ้นงาน ไม่มีรอยแตก ขาด รา หรือตำหนิที่เกิดจากการทำลายของแมลงปรากฏในชิ้นงานให้เห็นเด่นชัด ยกเว้นรอยที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติหรือเป็นลักษณะเฉพาะของชิ้นงานซึ่งไม่มีผลเสียต่อการใช้งาน

การทดสอบให้ทำโดยการตรวจพินิจ

๓.๒ การประกอบ (ถ้ามี)

ต้องเรียบร้อย ประณีต สวยงาม ตัดแน่น เหมาะสมกับชิ้นงาน ไม่มีกลิ่นของสารเคมีและรอยเปื้อนของสารที่ใช้ยึดติดชิ้นส่วนเข้าด้วยกัน

การทดสอบให้ทำโดยการตรวจพินิจ

๓.๓ การเย็บ (ถ้ามี)

๓.๓.๑ ต้องเรียบร้อย ประณีต ฝีเข็มสม่ำเสมอทั้งนอกและในตัวผลิตภัณฑ์ ริมต้องเรียบแน่น ไม่ย้วยหรือหลุดลุ่ย

๓.๓.๒ การบุด้วยแผ่นฟองน้ำ (ถ้ามี) ต้องมีผ้าหุ้มหรือปิดทับและเย็บให้เรียบร้อย แน่น ไม่ย้วยหรือหลุดลุ่ย ฝีเข็มสม่ำเสมอทั้งนอกและในตัวผลิตภัณฑ์

๓.๓.๓ การเย็บหุ้มริมผ้าหรือก้น (ถ้ามี) ต้องเรียบร้อย ประณีต ฝีเข็มสม่ำเสมอทั้งนอกและในตัวผลิตภัณฑ์

๓.๓.๔ การติดกระดุมหรือซิป (ถ้ามี) ต้องเรียบร้อย แน่น และไม่ย่น กรณีเป็นโลหะต้องไม่มีสนิม ขอบคม และปลายแหลม

๓.๓.๕ กรณีที่มีการซับใน (ถ้ามี) ต้องเย็บเรียบร้อย แน่น ไม่หลุดลุ่ยง่าย สีผ้าซับในต้องสีเดียวกันหรือใกล้เคียงกับสีของผลิตภัณฑ์ยกเว้นกรณีที่เป็นลักษณะเฉพาะของชิ้นงาน

การทดสอบให้ทำโดยการตรวจพินิจ

๓.๔ ลวดลาย (ถ้ามี)

ต้องประณีต เรียบร้อย สวยงาม สม่ำเสมอ การต่อลวดลายต้องตรงตามลักษณะของลวดลาย

การทดสอบให้ทำโดยการตรวจพินิจ

๓.๕ สี (ถ้ามี)

ต้องมีสีสม่ำเสมอ ตัดแน่น ไม่ต่าง หลุด ลอก หรือเปื้อน ยกเว้นกรณีที่เป็นลักษณะเฉพาะของชิ้นงาน เมื่อจับหรือสัมผัสแล้วสีต้องไม่ติดมือ

การทดสอบให้ทำโดยการตรวจพินิจ

๓.๖ การเก็บริม (ถ้ามี)

ต้องประณีต เรียบร้อย สวยงาม สม่ำเสมอตลอดชิ้นงาน

การทดสอบให้ทำโดยการตรวจพินิจ

๓.๗ การประกอบหรือตกแต่งด้วยวัสดุอื่น (ถ้ามี)

ต้องประณีต ตัดแน่น สวยงาม กลมกลืน และเหมาะสมกับชิ้นงาน รอยต่อต้องไม่แยกออกจากกัน ไม่มีกลิ่นของสารเคมีและรอยเปื้อนของสารที่ใช้ยึดติดชิ้นส่วนเข้าด้วยกัน ไม่มีขอบคมและปลายแหลม ยกเว้นกรณีที่เป็นลักษณะเฉพาะของชิ้นงาน กรณีใช้วัสดุประกอบหรือตกแต่งเป็นโลหะต้องไม่มีสนิม กรณีใช้วัสดุจากธรรมชาติต้องไม่มีราหรือตำหนิที่เกิดจากการทำลายของแมลง กรณีใช้พลาสติกต้องไม่มีเสี้ยนหรือครีป

การทดสอบให้ทำโดยการตรวจพินิจ

๓.๘ การเคลือบผิว (ถ้ามี)

ต้องเรียบ สม่ำเสมอ ไม่เป็นเม็ด เป็นคราบ แตก หลุด หรือลอก และไม่ทำให้ชิ้นงานขาดความสวยงาม หลุดลอก

การทดสอบให้ทำโดยการตรวจพินิจ

- ๓.๙ การใช้งาน
ต้องสามารถใช้งานได้ตามวัตถุประสงค์ของการใช้งาน
การทดสอบให้ทำโดยการตรวจพินิจ

๔. การบรรจุ

- ๔.๑ ให้หุ้มห่อหรือบรรจุผลิตภัณฑ์จากผักตบชวาในบรรจุภัณฑ์ที่เหมาะสม สะอาด แห้ง เรียบร้อย และสามารถป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นกับผลิตภัณฑ์จากผักตบชวาได้
การทดสอบให้ทำโดยการตรวจพินิจ

๕. เครื่องหมายและฉลาก

- ๕.๑ ที่ฉลากหรือบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์จากผักตบชวาทุกหน่วย อย่างน้อยต้องมีเลข อักษร หรือเครื่องหมายแจ้งรายละเอียดต่อไปนี้ให้เห็นได้ง่าย ชัดเจน
- (๑) ชื่อผลิตภัณฑ์ (ตามชื่อ มผช.) หรือชื่อที่สื่อความหมายตาม มผช. เช่น แผ่นรองจานจากผักตบชวา กระเป๋จากผักตบชวา
  - (๒) ขนาดหรือมิติ (ถ้ามี) เป็นเซนติเมตรหรือนิ้ว
  - (๓) กรณีใช้สีธรรมชาติย้อมผักตบชวาให้ระบุ พร้อมส่วนของพืชที่ใช้ เช่น สีแดงจากครั่ง
  - (๔) ข้อแนะนำในการใช้และการดูแลรักษา (ถ้ามี)
  - (๕) ประวัติผลิตภัณฑ์ (ถ้ามี)
  - (๖) เดือน ปีที่ทำ
  - (๗) ชื่อผู้ทำหรือสถานที่ทำ พร้อมสถานที่ตั้ง หรือเครื่องหมายการค้าที่จดทะเบียน
- ในกรณีใช้ภาษาต่างประเทศ ต้องมีความหมายตรงกับภาษาไทยที่กำหนดไว้ข้างต้น

๖. การชักตัวอย่างและเกณฑ์ตัดสิน

- ๖.๑ รุ่น ในที่นี้ หมายถึง ผลิตภัณฑ์จากผักตบชวาที่ทำหรือส่งมอบหรือซื้อขายในระยะเวลาเดียวกัน
- ๖.๒ การชักตัวอย่างและการยอมรับ ให้เป็นไปตามแผนการชักตัวอย่างที่กำหนดต่อไปนี้
- ๖.๒.๑ การชักตัวอย่างและการยอมรับ สำหรับการทดสอบการใช้งาน การบรรจุ และเครื่องหมายและฉลาก ให้ชักตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มจากรุ่นเดียวกัน จำนวน ๕ ตัวอย่าง เมื่อตรวจสอบแล้วทุกตัวอย่างต้องเป็นไปตามข้อ ๓.๙ ข้อ ๔. และข้อ ๕. ทุกรายการ จึงจะถือว่าผลิตภัณฑ์จากผักตบชวารุ่นนั้นเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

๖.๒.๒ การชักตัวอย่างและการยอมรับ สำหรับการทดสอบลักษณะทั่วไป การประกอบ (ถ้ามี) การเย็บ (ถ้ามี) ลวดลาย (ถ้ามี) สี (ถ้ามี) การเก็บริม (ถ้ามี) การประกอบหรือตกแต่งด้วยวัสดุอื่น (ถ้ามี) และการเคลือบผิว (ถ้ามี) ให้ใช้ตัวอย่างที่ผ่านการทดสอบตามข้อ ๖.๒.๑ แล้ว จำนวน ๕ ตัวอย่าง เมื่อตรวจสอบแล้วทุกตัวอย่างต้องเป็นไปตามข้อ ๓.๑ ถึงข้อ ๓.๘ ทุกรายการ จึงจะถือว่าผลิตภัณฑ์จากผักตบชวารุ่นนั้นเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

๖.๓ เกณฑ์ตัดสิน

ตัวอย่างผลิตภัณฑ์จากผักตบชวาต้องเป็นไปตามข้อ ๖.๒.๑ และข้อ ๖.๒.๒ ทุกข้อ จึงจะถือว่าผลิตภัณฑ์จากผักตบชวารุ่นนั้นเป็นไปตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนนี้